

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Tijdelijke richtlijnen, praktische informatie en een tijdpad om de overgang
soepel te laten verlopen (maart en april 2023)

Transitiefase NIPT

Vanaf 1 april 2023 is de NIPT onderdeel van het reguliere aanbod van prenatale screening in Nederland. Zwangeren doen dan niet meer mee aan de NIPT in het kader van de wetenschappelijke TRIDENT studies. Om de overgang naar de nieuwe NIPT zo soepel mogelijk te laten verlopen gelden er in maart tijdelijke richtlijnen.

1. Waarom tijdelijke richtlijnen?

Vanaf 1 april verandert er van alles rond de NIPT. Zo kunnen zwangeren voortaan meedoen aan de NIPT vanaf 10 weken zwangerschap (dat was 11 weken). Ook wordt de bloedtest gratis. Vooral dit laatste zou kunnen leiden tot extra NIPT-aanvragen in april, omdat een deel van de zwangeren wellicht wil wachten met deelnemen tot de NIPT geen kosten meer met zich meebrengt.

Tegelijkertijd verandert er in de periode maart en april veel voor de NIPT-laboratoria en de bloedafnameorganisaties. Ze gaan over op nieuwe apparatuur en nieuwe bloedafname-sets en er worden nieuwe werkprocessen ingericht. Dit alles zorgt voor extra werkdruk en kan ook opstartproblemen met zich meebrengen.

De NIPT-laboratoria hebben aangegeven dat een eventuele piekbelasting rond 1 april, zoveel als mogelijk moet worden voorkomen. Dit om te voorkomen dat de uitslagtermijnen verder onder druk komen te staan. Als die termijn verder oploopt, zit de zwangere nog langer in onzekerheid. En bij een afwijkende uitslag zal er voor de zwangere onvoldoende tijd zijn om te bepalen wat ze met de uitslag doet. In overleg met het RIVM en alle betrokken beroepsgroepen en organisaties, is hierop besloten om - in het belang van de zwangere - tijdelijke richtlijnen op te stellen. De richtlijnen gelden in de weken voor 1 april 2023.

2. De tijdelijke richtlijnen

De tijdelijke richtlijnen zijn landelijk afgesproken en iedereen dient zich aan deze richtlijnen te houden om te voorkomen dat de NIPT-laboratoria overbelast raken waardoor zwangeren wellicht geen NIPT kunnen laten doen, zwangeren langer dan 21 kalenderdagen op de uitslag moeten wachten en bloedsamples niet op tijd verwerkt kunnen worden zodat zwangeren opnieuw bloed moeten laten afnemen. Als verloskundig zorgverlener hanteer je deze richtlijnen tijdens de transitiefase. Zo kun je bepalen welke zwangere in aanmerking komt voor de NIPT binnen TRIDENT en welke zwangere voor de nieuwe NIPT per 1 april 2023:

De zwangere heeft **een à terme datum van 8 oktober 2023 of eerder** > de zwangere komt in aanmerking voor de NIPT binnen de TRIDENT studies (kosten: € 175).

Let op: aanvragen kan tot 24 maart 12.00 uur, bloedafname kan tot 24 maart 2023 17.00 uur.

Deze zwangere counsel je alleen over de oude NIPT.

De zwangere heeft **een à terme datum van 9 oktober of later** > de zwangere komt in aanmerking voor de nieuwe NIPT (per 1 april) (kosten: geen).

Let op: aanvragen kan vanaf 27 maart, bloedafname kan vanaf 1 april 2023.

Deze zwangere counsel je over de nieuwe NIPT (zie factsheet [De NIPT. Wat verandert er?](#)).

Neem bij vragen contact op met de helpdesk van Peridos.

3. Hoe ga je in het counselingsgesprek om met deze richtlijnen?

Wat zeg je tegen de zwangeren die zich in maart bij de verloskundig zorgverlener melden?

- Als de zwangere aangeeft meer informatie te willen over de NIPT, zeg dan dat het van de à terme datum afhangt voor welke NIPT ze in aanmerking komt.
- Is de à terme datum bekend (op basis van een termijnecho)? Bepaal dan aan de hand van deze tijdelijke richtlijnen of de zwangere een counselingsgesprek krijgt over de NIPT binnen TRIDENT of over de nieuwe NIPT.

Enkele voorbeelden

1. Een zwangere meldt zich op 12 maart in de praktijk. Na de termijnecho blijkt dat ze een à terme datum heeft van 6 oktober, ze informeert in het counselingsgesprek naar de nieuwe NIPT:

- Geef aan dat de nieuwe NIPT alleen mogelijk is voor een zwangere met een à terme datum van 9 oktober of later.
- Leg aan de zwangere uit dat hier landelijke afspraken over zijn gemaakt om zoveel mogelijk te voorkomen dat het te druk wordt bij de NIPT-laboratoria en zwangeren langer dan 21 kalenderdagen op de uitslag moeten wachten. Zie *De tijdelijke richtlijnen*.

2. Een zwangere meldt zich op 12 maart in de praktijk. Na de termijnecho blijkt dat ze een à terme datum heeft van 15 oktober:

- Bied haar de nieuwe NIPT aan, ze kan bloed laten afnemen vanaf 1 april 2023. Voor de NIPT binnen TRIDENT is ze nog niet ver genoeg zwanger (ze had dan op 24 maart - de laatste dag dat zwangeren voor de NIPT binnen TRIDENT bloed kunnen laten afnemen - minimaal 11+0 weken zwanger moeten zijn). De nieuwe NIPT aanvragen kan vanaf 27 maart.

Praktische aandachtspunten tijdens de transitiefase:

- De NIPT aanvragen binnen TRIDENT kan tot 24 maart 12.00 uur.
- Bloed laten afnemen voor de NIPT binnen TRIDENT kan tot uiterlijk 24 maart om 17.00 uur.
- Een nieuwe NIPT aanvragen in het bronsysteem (of anders in Peridos) kan vanaf 27 maart. De zwangere kan vanaf dat moment ook een afspraak maken voor de bloedafname. Je kunt al wel eerder counsellen over de NIPT, maar de aanvraag kun je dus pas doen vanaf 27 maart.

- Houd er rekening mee dat bij de aanvraag van de nieuwe NIPT meer informatie wordt gevraagd over de medische voorgeschiedenis van de zwangere en of er eventueel sprake is van een vanishing twin. Zie [factsheet Praktische informatie](#).
- In april kan de uitslagtermijn van de NIPT langer zijn dan de - reguliere - 10 kalenderdagen, bijvoorbeeld door drukte bij de NIPT-laboratoria. De termijn kan in het uiterste geval oplopen tot maximaal 21 kalenderdagen. Uiteraard wordt er alles aan gedaan om de zwangere de uitslag zo snel mogelijk te geven.
- Heeft de zwangere bloed laten afnemen binnen TRIDENT en is herhaling van de test nodig? Dan kan zij vanaf 1 april opnieuw bloed af laten nemen (in de nieuwe situatie). De counselor doet hiervoor een nieuwe NIPT-aanvraag.
- Attendeer de zwangere er tijdens het counselingsgesprek op dat ze op www.pns.nl/nipt ook nog informatie kan vinden over de richtlijnen en een uitleg over de à terme datum.

Houd www.pns.nl/professionals/nipt/praktisch/transitie in de gaten voor actuele informatie over de transitie, de uitslagtermijnen en voor een antwoord op veelgestelde vragen.

Let op: van 24 maart 17.00 uur tot 1 april kan er geen bloed worden afgenomen in het kader van de NIPT.

NIPT en PSIE

Houd er in de NIPT transitieperiode rekening mee dat ook voor het bloedonderzoek zwangeren (PSIE) tijdig bloed moet worden afgenomen. Die bloedafname kan los van de bloedafname voor de NIPT plaatsvinden, maar in de praktijk gebeurt het vaak gecombineerd. In principe moet er voor de PSIE voor 13+0 weken bloed zijn afgenomen om - mocht dat nodig zijn - een eventuele behandeling tijdig te kunnen starten.

4. Belangrijke data tijdens de transitiefase

Voor de NIPT binnen TRIDENT

Tot wanneer counselen en NIPT aanvragen:

24 maart om 12.00 uur is de laatste mogelijkheid om de NIPT binnen TRIDENT aan te vragen in Peridos.

Bloed afnemen en betalen in het kader van TRIDENT-2:

Een NIPT-bloedafname is mogelijk tot 17.00 uur op 24 maart. De NIPT betalen kan diezelfde dag tot 17.00 uur via www.niptbetalen.nl.

Bloed aanleveren bij de NIPT-laboratoria:

Bloedafnamelocaties kunnen tot maandag 27 maart 12.00 uur de bloedsamples aanleveren bij de NIPT-laboratoria. Daarna zijn ze te laat en worden ze afgekeurd. Er kan dan een herhaling van de test worden aangevraagd in de nieuwe NIPT.

Uitslagen:

Op 3 april worden de laatste uitslagen van de NIPT binnen TRIDENT aangeleverd aan Peridos.

Voor de nieuwe NIPT

Vanaf wanneer counselen en NIPT aanvragen:

Je kunt de nieuwe NIPT gaan counselen als een zwangere in aanmerking komt voor een nieuwe NIPT (zie richtlijnen op pagina 2). **Let op:** de nieuwe NIPT aanvragen kan pas vanaf 27 maart.

Bloed afnemen in het kader van de nieuwe NIPT:

Vanaf zaterdag 1 april kan een zwangere bloed af laten nemen in het kader van de nieuwe NIPT. Omdat het dan weekend is zullen veel bloedafnamelocaties die dag gesloten zijn.

Bloed aanleveren bij de NIPT-laboratoria:

Vanaf 3 april kan het bloed worden aangeleverd bij de NIPT-laboratoria.

Uitslagen:

Vanaf 4 april kunnen de eerste uitslagen van de nieuwe NIPT worden aangeleverd aan Peridos. De verwachting is echter dat de uitslagtermijnen in april oplopen. Zie *Praktische aandachtspunten tijdens de Transitiefase*.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

januari 2023